

STORTINGET

Representantforslag 196 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Ingrid Fiskaa, Kirsti Bergstø, Audun Hammer Hovda, Lars Haltbrekken, Marthe Hammer og Marian Hussein

Dokument 8:196 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingrid Fiskaa, Kirsti Bergstø, Audun Hammer Hovda, Lars Haltbrekken, Marthe Hammer og Marian Hussein om å bygge infrastruktur for transport og lagring av CO₂ – Kortskip

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge har en stolt industrihistorie. Basert på foredling av vannkraft har man bygget en industri som fra starten av har vært basert på fornybare energikilder. Dette gir et godt utgangspunkt for å bygge Norges industrihistorie videre på veien mot nullutslippssamfunnet.

Fastlandsindustrien i Norge skaper gode og trygge jobber over hele landet og spiller en rolle som hjørnesteinsbedrifter i mange lokalsamfunn. Samtidig bidrar industrien til kompetanseutvikling, regional aktivitet og teknologisk innovasjon for hele landet. Den norske fastlandsindustrien leverer produkter som aluminium, silisium og andre metaller som er viktige innsatsfaktorer for blant annet teknologi, batterier og forsvarsindustri. Særlig for europeiske land er Norge en strategisk viktig industripartner og et alternativ til Kina, som i dag kontrollerer store deler av disse verdikjedene.

Fastlandsindustrien står for omtrent en tredjedel av Norges klimagassutslipp. I et nylig kunnskapsgrunnlag fra Miljødirektoratet blir det pekt på at det største potensialet for å kutte utslipp i Norge ligger i industrien. Utslippene kommer fra et relativt lite antall industrianlegg, og mange av dem er allerede i gang med å iverkset-

te tiltak for å redusere utslippene. Teknologien finnes, men kostnadene er høye.

Den norske fastlandsindustrien står nå i et skjæringspunkt mellom økende press og store muligheter. Ettersom kostnadene for å slippe ut klimagasser kommer til å øke over hele Europa, vil fremtidig konkurransekraft avhenge av evnen til å kombinere ambisiøse klimakutt med målrettet industriell utvikling. Her er Norge allerede godt på vei. Etter over 20 år med målrettet satsing på å utvikle CO₂-håndtering samt gode naturgitte forhold for CO₂-lagring har Norge et godt utgangspunkt for å kunne redusere utslippene fra landbasert industri ved hjelp av CO₂-håndtering frem mot 2050. Økende kostnader vil også gjøre lave utslipp til et klart konkurransefortrinn for norsk industri i årene som kommer. Dersom dette skal realiseres, kreves det imidlertid et bedre politisk rammeverk enn det som er på plass i dag.

I prosessindustrien er det i hovedsak karbonfangst og -lagring (CCS) som må tas i bruk for å kutte utslipp. Bruk av bærekraftig biomasse til erstatning for fossile innsatsvarer kan også gi store kutt, og gir negative utslipp dersom bruken kombineres med karbonfangst og -lagring. Tiltakene vil bli mer lønnsomme når kostnaden for å slippe ut CO₂ øker, men i noen år fremover vil det være billigere å slippe ut CO₂ enn å fange CO₂. I denne mellomperioden vil det være behov for at staten bidrar med støtte for at investeringsbeslutninger skal bli tatt. Ettersom det vil kreve store enkeltinvesteringer fra private aktører og det tar tid å iverksette klimaprojekter i industrien, er de avhengige av at det er forutsigbart hvor mye staten vil stille opp med fremover i tid.

Langskip og Northern Lights-prosjektet er allerede i gang med å transportere og lagre CO₂, men er kun tilpasset de aller største utslippspunktene man har i Nor-

ge, og er innrettet først og fremst for internasjonale kunder. Derimot mangler det en infrastruktur for de store, men litt mindre utslippspunktene i Norge. «Kortskip» er innrettet mot nettopp disse, og vil bestå av ulike transportløsninger (skip, rør, bil) fra de ulike industrianleggene fram til mellomlagring og videre transport derfra til lagring på sokkelen.

Gassnovas veikart for karbonfangst og -lagring viser at utbygging av CO₂-infrastruktur vil være avgjørende for å realisere CCS i stor skala i Norge, blant annet fordi utslippskildene er mindre og spredt over hele landet. Manglende infrastruktur og koordinering mellom ulike ledd i verdikjeden er i dag en flaskehals som gjør det svært krevende å utvikle CO₂-fangstprosjekter i industri- og avfallssektoren. Staten bør spille en aktiv rolle i utviklingen av infrastrukturen og ha eierskap til infrastrukturen, etter modell av gassrørledninger, med tariffregulering og statlig eierskap. Infrastrukturen bør bygges slik at både store punktutslipp i Europa og mindre, spredte utslippskilder i Norge får praktisk tilgang til transport og lagring. De mest aktuelle industriklyngene hvor slik infrastruktur kan bygges ut, ligger på Haugalandet, i Grenland, på Mongstad og i Mo i Rana.

For å sikre utrulling av CCS i norsk industri og avfallsbransje bør Norge investere i utbygging av infrastruktur for transport og lagring av CO₂ og etablere et nasjonalt veikart med tydelige og tidfestede mål for fangst og lagring frem mot 2030, 2035 og 2040. Et slikt veikart bør angi hvordan kapasiteten skal bygges ut trinnvis og hvordan virkemiddelapparatet kan bidra til å redusere risiko og skape forutsigbarhet for industrielle investeringer.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om investering i utbygging av infrastruktur for transport og lagring av CO₂, slik at også mindre og geografisk spredte utslippskilder får tilgang til slike løsninger. Utbyggingen bør skje trinnvis og ta utgangspunkt i industriklynger og prosjekter som allerede er under utvikling på Haugalandet, i Grenland, på Mongstad og i Mo i Rana.
2. Stortinget ber regjeringen utrede framtidige modeller for eierskap og organisering av infrastruktur for CO₂-håndtering, herunder vurdere en modell tilsvarende den rollen Gassco i dag har for infrastrukturen for naturgass i Norge.
3. Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt veikart med tydelige og tidfestede mål for hvor mye CO₂ som skal fanges, transporteres og lagres i Norge fram mot 2030, 2035 og 2040, som oppfølging av vedtak nr. 90 (2024–2025) fra behandlingen av statsbudsjetter for 2025.
4. Stortinget ber regjeringen stille krav om maksimale utslippsnivåer for sement og stål i offentlig innkjøp for bygg- og anleggsprosjekter, med mål om å utvikle et marked som etterspør industriprodukter med lave eller null utslipp.

19. mars 2026

Ingrid Fiskaa

Kirsti Bergstø

Audun Hammer Hovda

Lars Haltbrekken

Marthe Hammer

Marian Hussein

